

Handläggare
Susanne Edner
Telefon: 08-50833639

Till
Utbildningsnämnden
2024-10-24

Om arbetet för elever med funktionsnedsättning

Svar på skrivelse från Jan Jönsson (L)

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Sammanfattning

Jan Jönsson (L) har lämnat in skrivelsen ”Om arbetet för elever med funktionsnedsättning” till utbildningsnämnden. I skrivelsen hänvisas till rapporten ”Så funkar skolan! En rapport från föräldrar till barn med funktionsnedsättning i Stockholms stad”.

I skrivelsen önskas svar på hur förvaltningens arbete ser ut för att säkerställa att elever med funktionsnedsättning får en fullvärdig utbildning och om förvaltningen tänker implementera åtgärder utifrån rapporten ”Så funkar skolan!”.

Förvaltningen vill framhålla att elevhälsa och stöd till elever med olika typer av funktionsnedsättningar varit prioriterade områden i Stockholms kommunala skolor under flera år och att arbetet med att stödja skolorna att få den gruppen elever att nå målen kommer att fortsätta. Förvaltningen strävar alltid efter att nå en hög och jämn kvalitet på den undervisning som erbjuds och har sedan flera år fokus på kunskapshöjande insatser om olika funktionsnedsättningar, för olika yrkesgrupper i skolan.

Förvaltningen delar bilden av att vi behöver öka kunskapen om hur barn och elever med funktionsnedsättning har det socialt och kunskapsmässigt. Det är en svår balansgång mellan samhällets kunskapsintresse och individers rätt till personlig integritet. Unga med funktionsnedsättning är en utsatt grupp vars integritet behöver värnas särskilt.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Bakgrund/Ärendet

Jan Jönsson (L) har lämnat in skrivelsen ”Om arbetet för elever med funktionsnedsättning” till utbildningsnämnden. I skrivelsen hänvisas till rapporten ”Så funkar skolan! En rapport från föräldrar till barn med funktionsnedsättning i Stockholm stad”.

Jan Jönsson (L) vill ha svar på hur förvaltningens arbete ser ut för att säkerställa att elever med funktionsnedsättning får en fullvärdig utbildning samt om förvaltningen kommer implementera åtgärder utifrån rapporten. I skrivelsen framgår det även att rapporten dragit slutsatsen att elever med funktionsnedsättning flyttas runt mellan olika skolor och ibland även uppmanas att byta skola för att få stöd.

Fortsatt lyfter skrivelsen fram att det finns behov av såväl kompetensutveckling som behov av att sprida goda exempel på fungerande skolverksamheter för elever med funktionsnedsättning. I skrivelsen föreslås även att Stockholms stad inkluderar elever med funktionsnedsättning i den statistik som tas fram samt att staden ska kartlägga både skolgårdar, parklekar och förskolegårdar ur ett funktionshinderperspektiv.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskoleavdelningen i samverkan med gymnasieavdelningen, avdelningen för lärande och elevhälsa samt avdelningen för ekonomi och styrning.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 14 oktober 2024. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 16 oktober 2024.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Alla elever har rätt till en god och fullvärdig utbildning. Rektorer och skolor i Stockholms stad följer de lagstadgade föreskrifterna om elevers rätt till utbildning och god lärmiljö.

Varje skola behöver anpassa pedagogiska strategier och utforma den fysiska miljön, så att elever med funktionsnedsättningar når målen. Alla elever är olika och skolan behöver ta fram individuella lösningar så att alla elever ges lika möjligheter att klara undervisningen. Rektor har ansvar för att ge särskilt stöd åt de elever som behöver det och rektor har det yttersta ansvaret för att undervisningen organiseras så att elever med funktionsnedsättning uppfyller betygskriterierna.

För att säkerställa tillgången till en fullvärdig utbildning för alla elever krävs utbildad och kompetent personal. Stockholms

kommunala skolor har en mycket hög andel legitimerade lärare och examinerade medarbetare generellt inom skolans samtliga yrkesgrupper.

Utbildningsförvaltningen strävar alltid efter att nå en hög och jämn kvalitet på den undervisning som erbjuds och har sedan flera år fokus på kunskapshöjande insatser om olika funktionsnedsättningar, för olika yrkesgrupper i skolan. I elevhälsans professionsnätverk erbjuds kontinuerligt utbildningsinsatser om bland annat ADHD, autism och språkstörning. Utbildningsförvaltningen driver även kompetensnav för alla stadens lärare om olika typer av funktionsnedsättningar. En särskild satsning genomförs under 2024 för att höja kompetensen för alla medarbetare som är knutna till stadens centrala särskilda undervisningsgrupper (CSU).

Lokala särskilda undervisningsgrupper

Målet är alltid att elever ska kunna erbjudas det stöd som de behöver inom ramen för den ordinarie klassrumsmiljön, men ibland är det nödvändigt med kompletterande stöd vid sidan av den ordinarie klassen. Då finns lokala särskilda undervisningsgrupper. Det innebär att eleven kan gå kvar i sin klass, men samtidigt erbjudas delar av undervisningen i den mindre lokala undervisningsgruppen. Ibland räcker inte det som lösning och då kan ett skolbyte vara nödvändigt.

Centrala särskilda undervisningsgrupper

För elever med allra störst stödbehov har utbildningsförvaltningen 300 platser i centrala särskilda undervisningsgrupper. Dessa grupper är placerade på 12 av stadens kommunala grundskolor. Om en elev erbjuds en plats i en central särskild undervisningsgrupp, innebär det oftast ett skolbyte. Att byta skola kan i dessa särskilda fall vara en förutsättning för att eleven ska få möjlighet att få alla sina behov tillgodosedda. I en central särskild undervisningsgrupp får eleven en mindre och fysiskt anpassad miljö med mycket hög personaltäthet med hög kunskap om olika funktionsnedsättningar.

När en elev erbjuds en plats i en central särskild undervisningsgrupp eller i en av de lokala undervisningsgrupperna på den egna skolan har skolan gjort bedömningen att den särskilda undervisningsgruppen bäst kan tillgodose den enskilda elevens behov. I rapporten "Så funkar skolan!" framgår att nästan hälften av dem som besvarat enkäten, som legat till grund för analysen, har barn inskrivna i fristående skolor eller i skolor i andra kommuner. Förvaltningen har dessvärre ingen inblick i dessa verksamheter.

Funktionsprogram för skollokaler

Förvaltningen strävar alltid efter att skollokaler och skolgårdar ska ha en god fysisk tillgänglighet och ge förutsättningar för

anpassningar och särskilt stöd. I funktionsprogrammet för skollokaler beskrivs utbildningsförvaltningens krav på nya skollokaler och skolgårdar. Det framgår bland annat i funktionsprogrammet att lokalernas beskaffenhet inte ska vara ett hinder för att ta emot en elev med funktionsnedsättning eller andra stödbehov. Det ska också finnas lokalmässiga förutsättningar att bedriva lokala särskilda undervisningsgrupper.

Utbildningsförvaltningen genomför löpande åtgärder även utanför större byggprojekt. Exempelvis att åtgärda enkelt avhjälpna hinder i publika lokaler samt att vid behov anpassa lokaler efter enskilda elevers behov.

Skolgårdsutveckling

Förvaltningen driver sedan ett par år tillbaka ett skolgårdsprojekt, där några skolgårdar rustas upp varje år. Projektet ska säkerställa att gårdarna är utformade för att kunna möta alla elevers olika förutsättningar och behov. Alla elever ska kunna delta i lek, rörelse och få möjlighet till återhämtning. Många skolor har även en grupp pedagoger, en så kallad rastgrupp, som ansvarar för och planerar skolverksamhetens raster. Alla förvaltningens grundskolor uppmuntras till att skapa en tydlig organisation kring rasten med aktivitetszoner på skolgården som tydligt åskådliggörs med bland annat ett rast-/aktivitetsschema över veckan. Elever med olika funktionsvariationer gynnas särskilt av en organiserad och ledarledd rast samt möjlighet till rörelse under skoldagen för ökad koncentration, känsla av trygghet och minskade konflikter.

Förvaltningen delar bilden av att vi behöver öka kunskapen om hur barn och elever med funktionsnedsättning har det socialt och kunskapsmässigt. Det är en svår balansgång mellan samhällets kunskapsintresse och individens rätt till personlig integritet. Unga med funktionsnedsättning är en utsatt grupp vars integritet behöver värnas särskilt. Begreppet ”funktionsnedsättning” är i sig mångfacetterat och brett, vilket också blir tydligt i rapporten ”Så funkar skolan!”. Det rymmer en rad olika typer och grader av funktionsnedsättningar. För en del barn och elever har nedsättningen betydelse för lärandet medan det för andra har fysisk, psykisk, medicinsk eller social karaktär. Uppgifter om enskildas funktionsnedsättningar är dessutom i hög grad integritetskänsliga. Av den anledningen ansåg den nationella utredning (SOU 2023:95) som genomförde en översyn och lämnade förslag till hur vi kan få bättre samlad kunskap om villkoren för barn och elever med funktionsnedsättning i förskola och skola att redovisning och uppföljning av barn och unga med funktionsnedsättning bör ske på nationell, aggregerad nivå och inte lokalt på kommunal- eller huvudmannanivå.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt jämställdhetsanalys

Då ärendet är svar på några frågor i en skrivelse gör utbildningsförvaltningen ingen analys av ärendets konsekvenser för jämställdhet eller för barn och barns rättigheter.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på skrivelsen.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Peter Bragner
Grundskoledirektör
Utbildningsförvaltningen

Bilaga

Skrivelsen av Jan Jönsson (L) om arbetet för elever med funktionsnedsättning

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2024-10-14